

หนังสือเล่มนี้ ด้วยความเมตตาของ

หลวงพ่อดี วิจิตรธัมมะ

เพื่อเผยแพร่เป็นธรรมทาน

ห้ามจำหน่าย

๑๗๙/๑ หมู่ ๕ ต.ปางหมู อ.เมือง

จ.แม่ฮ่องสอน ๕๔๐๐๐

สถิติฐาน ๔ ขึ้นนำแสงสว่างสู่ธรรมปรมาตถ์

เขียน : หลวงพ่อธี วิจิตตัมมะ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มกราคม พ.ศ.๒๕๖๑

จำนวน : ๕,๐๐๐ เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ : ห้ามคัดลอก ตัดตอน หรือนำไปพิมพ์

จำหน่าย หากประสงค์จะพิมพ์แจก

เป็นธรรมทาน โปรดติดต่อที่

ลานธรรม กังนา เมืองแม่ฮ่องสอน

โทรศัพท์ ๐๘๙ ๘๓๘ ๒๓๓๒

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน : โดยคณะลูกศิษย์-ญาติมิตร

พิมพ์ที่ : บริษัทประชากรธุรกิจ จำกัด

โทร.๐๕๓-๓๐๘๗๗๒

คำนำ

ตั้งแต่เกิดมาจนถึงวันนี้ (พ.ศ.๒๕๕๘) ยังมีเคยได้อ่านหนังสือที่เขียนสติปัญญาฉบับเต็มรูปแบบในภาษาไทยใหญ่ มีเล่มหนึ่ง ได้รับการแปลจากภาษาพม่ามาเป็นภาษาไทยใหญ่ โดยพระมหาต้ามจ๋อมน สมัยเจ้าฟ้าขุนแช่เมื่อร้อยสิบสามปีที่ผ่านมา เพราะแปลมาจากภาษาอื่นจึงไม่นับว่าเป็นหนังสือภาษาไทยใหญ่แท้

สติปัญญาฉบับ ๒ ประเภท ประเภทหนึ่งมาในพระสูตร เป็นโถหารบัญญัติ (คือ อธิบาย หรือบรรยายแบบสมมติสัจจะ) เรียกว่าสติปัญญาบัญญัติ เป็นลักษณะการบริการในรูปแบบต่างๆ เช่น ว่าด้วยกาย กำหนดบริการเป็นอย่างหนอ เดินหนอ ว่าด้วยลมหายใจเข้า-ออก กำหนดบริการเป็นเข้าหนอ ออกหนอ เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นเพียงขั้นสมมติเท่านั้น ยังไม่ถูกที่ไม่ถูกเป้าหมาย และยังไม่ถึงสัจจะขั้นปรมาตม์ สติปัญญาอีกประเภทหนึ่งมาในพระอภิธรรม เรียกว่า สติปัญญาปรมาตม์ สติปัญญาปรมาตม์นี้

เป็นธรรมเบื้องต้นแห่งโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ กายา
นุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน เวทนา
นุปัสสนาสติปัฏฐาน และธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน
หากเห็น รูป จิต และเจตสิก เป็นทุกขสังข และรู้ว่าเป็น
อนัตตา ธัมมานุปัสสนาก็เกิดทันที พร้อมกันนั้นโพธิปักขิย
ธรรม ก็ขมวดรวมเป็นหนึ่งเดียวเป็นอนุโลมญาณ ก้าวข้าม
ภาวะปุถุชนเป็นโคตรภูญาณ แล้วเกิดวุฏฐานะ เป็นมรรค
ญาณ ตัดอัตตทิฐิ วิจิกิจฉา แล้วเข้าสู่โสดาปัตติผล เข้าสู่ผล
ที่ว่างจากอัตตทิฐิ วิจิกิจฉา เป็นความเบาสุขสงบเย็น
เรียกว่าก้าวถึงสอุปาทิเสส นิพพาน เป็นพระอริยบุคคลชั้น
แรก คือ พระโสดาบัน จะตายเกิดอีกไม่เกิน ๗ ชาติ
ก็ก้าวสู่การตัดกิเลสทีละขั้น จนบรรลุเป็นพระอรหันต์
สิ้นสุดจบกิจบริบูรณ์

หลวงพ่อดี วิจิตรธัมมะ
อนัตตารามถ้ำวัว ต.เมืองนะ
อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ พ.ศ.๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
ปณามคาถา	๑
สติปัฏฐาน ๔ ปรมัตถ์	๒
กรรมฐาน	๙
กฎหมายสี่ตะ	๑๘
สุนัขจิ้งจอกตกถังสี	๓๔
วิปัสสนาภาวนา	๔๑
พระโอวาท	๔๔
ส่งพระภิกษุสงฆ์ไปประกาศพระศาสนา	

ที่พึ่งประเสริฐพระรัตนตรัย

ผู้นำพ้นภัยข้ามวัฏสงสาร

ผู้บอกทางเดินสู่มรรคผลนิพพาน

ขอน้อมศีรษะกรานบูชาพระคุณ

ปณามคาถา

อะหัง วันทามิ สัพพะทา

สัพพะทา-ทุกขณะแห่งกาลเวลา ตลอดวัน
และคืน สະระณัง-ไม่ลี้มระลึกอยู่เสมอ ตีระตะนัง-
พระรัตนตรัย อะหัง-ฉันท์ทั้งห้าที่เป็นรูปบัญญัติ
มีสัจฐานเป็นมนุษย์มีนามสมมติบัญญัติเรียกว่า
หลวงพ่อดี วิจิตตัมมะ วันทามิ-ขอกราบนอบน้อม
บูชา

ทุกขณะแห่งกาลเวลา ตลอดวันและคืน
ฉันท์ทั้งห้า ที่เป็นรูปบัญญัติมีสัจฐานเป็นมนุษย์ มี
นามสมมติบัญญัติเรียกว่า หลวงพ่อดี วิจิตตัมมะ
ระลึกอยู่เสมอไม่ลี้ม ขอน้อมกราบบูชาพระรัตนตรัย

สติปัฏฐาน ๔ ประมัตถ์

คำย่อควรจำของสติปัฏฐาน ๔ คือ “กา จิ เว ณะ จะ” กา คือ กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน จิ คือ จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน เว คือ เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน ณะ คือ ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน และ จะ คือ รวม กาย จิต เวทนา และธรรม จึงเป็นที่ตั้งแห่งการฝึกสติ ๔ ฐาน

๑. กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน

กา หมายถึง กาย (กายปรมัตถ์) หมายถึง รูป ๒๘ ประการ กล่าวคือ อนุปาทินนกรูป ๔ อัน ได้แก่ ปฐวี (ธาตุดิน) อาโป (ธาตุน้ำ) เตโช (ธาตุไฟ) วาโย (ธาตุลม) รวมเรียกว่ามหาภูตรูป แปลว่า เปลี่ยนแปลงรุนแรง เปลี่ยนแปลงลำพังไม่อิงอาศัย สิ่งอื่น ในบาลีตอนปัฏฐานกล่าวว่า

๑.ปฐวี (ธาตุดิน) เป็นเหตุ เตโช (ธาตุไฟ) อาโป (ธาตุน้ำ) วาโย (ธาตุลม) เป็นผล

๒.ปฐวี (ธาตุดิน) และ อาโป (ธาตุน้ำ) เป็นเหตุ วาโย (ธาตุลม) เตโช (ธาตุไฟ) เป็นผล

๓. ปฐวี (ธาตุดิน) อาโป (ธาตุน้ำ) วาโย (ธาตุลม) เป็นเหตุ เตโช (ธาตุไฟ) เป็นผล

๔. เตโช (ธาตุไฟ) เป็นเหตุ ปฐวี (ธาตุดิน)
อาโป (ธาตุน้ำ) วาโย (ธาตุลม) เป็นผล

ปฐวี อาโป เตโช วาโย ต่างผลัดเปลี่ยนเป็น
เหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน ไม่อิงอาศัยสิ่งอื่น จึง
เรียกว่าอนุปาตินนกรูป รูปนอกนี้ มีปสาทรูป โอชา
หารรูป เป็นต้น ต้องอิงอาศัยมหาภูตรูปทั้ง ๔ นี้
เป็นไป ดังนั้น จึงมีชื่อว่า อุปาทายรูป ๒๔ รวม
ทั้งหมดจึงเป็นรูป ๒๘ รูป ๒๘ นี้ได้ชื่อว่า “กาย”
อนุปัสสนา แปลว่า ดูให้เห็นเนื่อง ๆ สติ แปลว่า ไม่
ลืม ปัญฐานะ แปลว่า ตรงที่รูปทั้ง๒๘ นี้เกิดขึ้น รวม
เรียกว่า กายอนุปัสสนาสติปัญฐานะ แปลว่า ไม่ลืมดู
เห็นรูป ๒๘ ประการที่เกิดขึ้นอยู่เนื่อง ๆ คือ เมื่อรูป
ทั้ง ๒๘ ประการ อย่างไม่อย่างหนึ่งเปลี่ยนแปลง
หรือเกิดขึ้นอยู่ ไม่ลืมเฝ้าดู ให้เห็นอยู่เป็นประจำ

๒.จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

จิตตะ หมายถึง จิต ๘๙ ดวง นำออกเสีย ซึ่งมรรคจิต ๔ ดวง และผลจิต ๔ ดวง คงเหลือ ๘๑ ดวง และนำออกเสียซึ่งกิริยาจิต ๒๐ ดวง คงเหลือ ๖๑ ดวง (อกุศลจิต ๑๒ ดวง กุศลจิต ๑๗ ดวง และ วิบากจิต ๓๒ ดวง รวม ๖๑ ดวง) จิต ๖๑ ดวงนี้เป็นโลกียจิต เป็นจิตแห่งการเวียนว่ายตายเกิด อนุปัสสนา แปลว่า ดูให้เห็นอยู่เนืองๆ สติ แปลว่า ไม่ลืม ปุฏฐานะ แปลว่า ตรงที่โลกียจิตทั้ง ๖๑ ดวงนี้เกิดขึ้น รวมเรียกว่า จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน แปลว่า ไม่ลืมดูเห็นโลกียจิต ๖๑ ดวง ที่เกิดขึ้นอยู่เนือง ๆ คือ เมื่อจิตทั้ง ๖๑ ดวง ดวงใดดวงหนึ่งทำงาน หรือเกิดขึ้นอยู่ ไม่ลืมเฝ้าดูให้เห็นอยู่เป็นประจำ

๓. เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน

เวทนา หมายถึง ทุกขโทมนัสสเวทนา ๒
สุขโสมนัสสเวทนา ๖๒ อุเบกขาเวทนา ๕๕ รวม
เวทนา ๑๑๙ อนุปัสสนา คือ ดูให้เห็นอยู่เนื่อง ๆ สติ
คือ ไม่ลืม ปฏฐานะ คือ ตรงที่เวทนา ๑๑๙ นี้เกิด
ขึ้นอยู่เนื่อง ๆ รวมเรียกว่า เวทนานุปัสสนาสติ
ปัฏฐาน แปลว่า ไม่ลืมนดูเห็นเวทนา ๑๑๙ ที่เกิด
ขึ้นอยู่เนื่อง ๆ คือ เมื่อเวทนา ๑๑๙ ประการ
อย่างใดอย่างหนึ่งเปลี่ยนแปลง หรือเกิดขึ้นอยู่
ไม่ลืมเฝ้าดูให้เห็นอยู่เป็นประจำ

๔. ัมมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน

ัมมะ หมายถึง รูป ๒๘ ประการ โลภียจิต
(จิตตายเกิด) ๖๑ ดวง และเวทนา ๑๑๙ ประการ
รวม ๒๐๘ ประการ อนุปัสสนา แปลว่า ดูให้เห็นอยู่

เนื่อง ๆ สติ แปลว่า ไม่ลืม ปัญฐานะ แปลว่า ตรงที่
ธรรม ๒๐๘ ประการเกิดขึ้น รวมเรียกว่า ฉัมมา
นุปัสสนาสติปัญฐานะ แปลว่า ไม่ลืมนดูเห็นธรรม ๒๐๘
ประการดังกล่าวนี้ที่เกิดขึ้นอยู่เนืองๆ คือ เมื่อธรรม
(รูป จิต เวทนา)รวมทั้งหมด ๒๐๘ ประการ อย่างไม่
อย่างหนึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลง คือ เกิดดับ เกิดดับ
อยู่ ไม่ลืมเฝ้าดูให้เห็นอยู่เป็นประจำ

ข้อควรทำความเข้าใจ

ศีล สมาธิ ปัญญา ๑ วินัย พระสูตร พระ
อภิธรรม ๑ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ๑ กายกรรม
วจีกรรม มโนกรรม ๑ การเรียงลำดับในลักษณะ
อย่างนี้ เป็นการเรียงสลับข้าง เหมือนกับค้ำควา
เมื่อจับมีหัวห้อยลง

แต่เมื่อมาพิจารณาดูการเริ่มประกาศคำสอนของพระพุทธเจ้าตั้งแต่ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นต้นนั้น จะเห็นว่าเป็นเรื่องของการเน้นปัญญา เพื่อให้เข้าใจสัจจะความจริง ที่ทรงตรัสรู้มาแล้ว นำมาประกาศ จึงเป็น ปัญญา ศีล สมาธิ, พระอภิธรรม พระสูตร พระวินัย, อนัตตา ทุกขัง อนิจจัง และมโนกรรม วจีกรรม กายกรรม มีลักษณะเหมือนกับนกจับต้นไม้ไม่มีหัวชูขึ้น ธรรมะเป็นสิ่งที่ละเอียดลึกซึ้ง หากไม่เข้าใจ หรือจับประเด็นไม่ถูกก็ปฏิบัติตามไม่ถูก เมื่อมีปัญญาเข้าใจก็รักษาศีลได้ และมีสมาธิ เมื่อเห็นอนัตตาก็ไม่ยึดทุกขัง และอนิจจัง เมื่อลงมือปฏิบัติที่มโนกรรม วจีกรรม และกายกรรมก็บริสุทธิ์

กรรมฐาน

กรรมฐาน คืออะไร อย่างไรเรียกว่า
กรรมฐาน อาจเป็นคำถามในใจของหลายคน จึงมา
ทำความเข้าใจกรรมฐานด้วยกัน โดยเรียนรู้จาก
รากศัพท์ กัมมังกโรติ ฐานเนติ กัมมัฏฐานัง แปลว่า
กัมมัง คือ การกระทำเพื่อให้ได้มรรคผล กโรติ คือ
ลงมือกระทำ ฐานเนติ คือ ฐานตรงที่ทำงาน
เพราะฉะนั้น กัมมัฏฐานัง แปลว่า ฐาน ที่ทำเพื่อให้
ได้มาซึ่งมรรคผล

กรรมฐาน ๒ ประเภท

ฐานที่ทำให้มาซึ่งฌาน เรียกว่าสมถกรรมฐาน กรรมฐานประเภทนี้เป็นการใช้สมมติ สิ่งบัญญัติ หรือสิ่งที่กำหนดขึ้นมาเป็นฐานในการปฏิบัติประกอบด้วย กสิณ ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔ อรูปฌาน ๔ จตุธาตุมรรคญาณ ๑ อหារเปฏฐิกุลลัญญา ๑ กรรมฐาน ๔๐ ประการนี้เป็นสมบัติของพรหมที่ติดตัวมากับพรหม ตั้งแต่เริ่มแรกลงมาสู่โลกนี้

ในยุคที่ไฟไหม้ล้างโลก ไหม้จนแผ่นดินที่มีความหนาสองแสนสี่หมื่นโยชน์มอดกลายเป็นจุดแล้วกลับเริ่มวิวัฒนาการขึ้นมาใหม่ เรียกว่า วิวิภูฏายิกป (ยุคเจริญ) กรรมฐานเหล่านี้ติดมากับ

พรหมชั้นทุติยพรหม ๓ ภูมิ คือ ปริตตภา อัมป
มาณาภา และอาภัสสรา

ในยุคที่น้ำท่วมโลก พัดแผ่นดินถล่มหายไป
โดยไม่เหลือ แล้วกลับเริ่มวิวัฒนาการขึ้นมาใหม่
เป็นยุควิวิภูฏายิกัป กรรมฐานเหล่านี้ติดมากับ
พรหมชั้นตติยฌาน ๓ ภูมิ คือ ปริตตสุภา อัมปมาณ
สุภา และสุภากินหา

ในยุคที่ลมพัดล้างโลก จนหายไปเป็นจุน
แล้ว กลับเริ่มวิวัฒนาการขึ้นมาใหม่ เป็นยุค
วิวิภูฏายิกัป กรรมฐานเหล่านี้ติดมากับพรหม
จตุตถฌาน คือ เวหัพพะละ และอัสัญญสัตว์

วิวัฒนาการของโลกนั้น เป็นไปตามนิยาม
๓ ประการ คือ อุตุนิยาม ได้แก่ ฤดูแล้ง อากาศเย็น-
ร้อน ที่สลับกันไปมา พืชนิยาม คือ พืชพันธุ์

ธัญญาหารชนิดต่าง ๆ รวมถึงป่า ต้นไม้กัมมนิยาม คือ กรรม จำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น เป็นเพศชาย เพศหญิง เป็นอรรถภาพรูปร่างมนุษย์ เทวดา และสัตว์เดรัจฉาน กรรมดีให้ผลเป็นสุคติ กรรมชั่วให้ผลเป็นทุคติ โดยมีอรรถาภิธานะเจตสิก เป็นผู้นำจิตไปเป็นในภาวะรูปแบบต่าง ๆ สลับกันไปมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ในวิวัฏฐายิกัมป (ยุคเจริญ) นั้น แบ่งออกเป็นยุคต่าง ๆ ดังนี้

๑.ยุคพรหมเขต ในขณะที่ไฟไหม้ล้างผืนปฐพีกลายเป็นจุนแล้ว จากนั้นเริ่มวิวัฒนาการมีแผ่นดินขึ้นมาใหม่ พรหมชั้นทุติยฌาน ๓ ภูมิ คือ ปริตตภา อัปปมาณาภา และอาภัสสราพรหมทั้ง ๓ ประเภทนี้ได้เคลื่อนที่ เพราะกรรมนิยามและจิต

นิยาม ซึ่งนำไปบังเกิดในพรหมหมดสิ้นแล้ว จึงนำมาบังเกิดบนผืนแผ่นดินนี้ ในขณะที่นั้น ไม่มีแสงสว่าง ไม่มีกลางวัน มีมืดเหมือนอยู่ในถ้ำ พรหมเหล่านั้นเหาะไปมาโดยมีแสงสว่างที่เกิดจากอานุภาพของตน พวกเขาอยู่ได้ด้วยอานุภาพของฌาน ฌานเป็นอาหารของพวกเขา ระยะแห่งกาลเวลาเป็นไปอยู่อย่างนี้ยาวนานจนเป็นอสงไขยนับไม่ถ้วน ในช่วงระยะเวลานั้นเทวดา สัตว์เดรัจฉาน เปรต อสุรกาย ยังไม่ปรากฏว่ามี ต่อมา กระบวนการของกรรมนิยาม และจิตนิยามก็ทำงาน คือเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง จนปรากฏมีเพศชายเพศหญิงขึ้นมา คือ พรหมที่มีอานุภาพน้อยก็กลายเป็นเพศหญิง พรหมที่มีอานุภาพมากก็กลายเป็นเพศชาย ในส่วนของกิเลส คือ อัตตทิฐิ มานะ โลภะ รูปตัณหา และ อรูปตัณหา ก็ปรับเปลี่ยนลงมา เป็นกามตัณหา

ในช่วงระยะเวลาที่พรหมเปลี่ยนกลายเป็นคนนั้น
ยังไม่ปรากฏนามว่าเป็นอะไร เพศชายเรียกว่า
ปุงลิงค์ เพศหญิงเรียกว่าอิตถิลิงค์

๒.ยุคอัสถุญสัตว์ เป็นยุคที่จำพวกเพศ
ดังกล่าวนั้น เพื่อนำยามค้นหา แล้วเริ่มปลีกตัว
เข้าป่าหาที่สงบปฏิบัติสมณะ คือ กสิณ ๑๐ พรหม
วิหาร ๔ รูปฌาน ๔ จตุธาตุมรรค ๑ ปฏิบัติจนได้
ฌาน เมื่อสิ้นชีวิตก็กลับไปบังเกิดเป็นพรหม

๓.อุปนิสสยเขต เป็นช่วงระยะเวลาที่รูป
ค้นหาที่มีในสิ่งที่เรียกว่าเพศดังกล่าวนั้น กลายมา
เป็นกามตัณหา จึงเริ่มรวมกันอยู่เป็นคณะ เข้าอยู่
อาศัยในที่มุงที่บัง บางพวกก็ทำรังดังเช่นนก
กามตัณหาชักนำให้เพศชายเพศหญิงอยู่ร่วมกันเป็น
คู่ ๆ ไม่นานก็เกิดมีลูกมีหลาน สืบต่อกันเรื่อยมา

อาหารการกินก็เปลี่ยนแปลงไปเป็นการกินยอดผัก รากไม้พืชพันธุ์ธัญญาหารบรรดามี เพราะอาหาร หยาบจึงเกิดมีอุจจาระปัสสาวะ ซึ่งเป็นเหตุเกิดของ อหิวาเรปฏิกูลสัญญา คือ ความหมายรู้ถึงสิ่งปฏิกูล ในอาหาร จากนั้นมา กรรมนิยาม และจิตนิยามก็นำ ความเปลี่ยนแปลงมาสู่โลกทำให้เกิดมีจำพวกสัตว์ เดรัจฉาน เช่น นก หนู หมู ไก่ กุ้ง กวาง เป็นต้น เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนมีอาจนับจำนวนได้

ปุงลิงค์ และ อิตถीलิงค์ บางจำพวก เบียดเบียน ทุบัติ และฆ่าสัตว์เดรัจฉาน บางพวก ขโมยสิ่งของพืชพันธุ์ธัญญาหารของผู้อื่น บางพวก ประพฤติผิดต่อคู่ครองผู้อื่น บางพวกพุดจาโกหก หลอกลวง บางพวกนำพืชชนิดหัว ยอด ดอก และ ผลมาหมักดองไว้นจนเป็นเมรัย ถ้าดื่มกินทำให้เมา เป็นมึชชะ เมาแล้วเกิดความประมาทลืมตัว

เป็นปมาทะ เมื่อเมาประมาทก็ไม่เกรงกลัวใคร จึง
สร้างความทุกข์ ความรำคาญไปทั่ว

ในเมื่อเกิดสิ่งผิดปกติขึ้นในสังคมของ
ปุงลิงค์และอิตถิลิงค์ดังนั้น พวกเขาจึงประชุมหารือ
กันหาทางแก้ไข โดยเห็นร่วมกันว่าต้องยกท่านผู้
หนึ่งขึ้นมาเป็นใหญ่เป็นผู้นำ และสร้างระบบ
กฎหมายขึ้นมาเพื่อควบคุมดูแลทุกคนให้มีความ
ปกติสุขเหมือนดังที่ผ่านมา ผู้ใหญ่ที่เป็นที่เคารพของ
ผู้คน ที่ได้รับการยกขึ้นมาเป็นผู้นำ เป็นผู้ดูแลคน
ทั้งปวงนี้ มีตำแหน่งเรียกว่าสมันตะ แปลว่าเป็น
ที่สุดแห่งความสงบ จึงได้คัดเลือกเอาผู้มีนามว่ามนุ
แปลว่าใจรู้เห็นดี เมื่อถูกยกขึ้นเป็นผู้นำอยู่ใน
ตำแหน่งจึงมีนามว่า สมันตะมนุ

สมันตะมนุ จึงได้ยกกฎหมายขึ้นมา
ปกครองดูแลสังคม ระบบกฎหมายครั้งแรกของโลก
นี้เรียกว่า สีตะ แปลว่าสงบเย็นประกอบด้วย เว้น
จากการเบียดเบียนการฆ่า ๑ เว้นจากการลักขโมย
๑ เว้นจากการประพฤตินอกใจ ๑ เว้นจากการ
พูดเท็จโกหกหลอกลวง ๑ เว้นจากการดื่มสิ่งหมัก
ดองที่ทำให้เมา ๑ ปุณฺณลิ่งค์ และอิตถิลิ่งค์ทั้งปวงก็
ยอมรับเอากฎหมายของสมันตะมนุมายึดถือปฏิบัติ
ทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคมต่อมา และพวก
เขาก็ได้ชื่อว่าเป็นมนุ ตามผู้นำมาตั้งแต่บัดนั้น

กฎหมายสี่ตะ

กฎของสมันตะมนุ อันถือว่าเป็นกฎหมายแรกของโลกนั้นแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ชั้น คือระดับไม่เคร่งครัด เรียกว่าหีนะ ระดับเคร่งครัดปานกลาง เรียกว่ามัชฌิมะ ระดับเคร่งครัดสูงสุด เรียกว่าปณีตะ มนุจำพวกที่รักษากฎหมายได้ระดับหีนะเมื่อสิ้นชีวิต จึงไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นแรกชื่อว่าจาตุมหาราชิกา ซึ่งมีเทวราชทั้ง ๔ ปกครอง บางจำพวกไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ซึ่งมีเทวราช ๓๓ องค์ปกครอง มนุจำพวกที่รักษากฎหมายได้ระดับเคร่งครัดปานกลาง เมื่อเสียชีวิตจึงไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นยามา และชั้นดุสิต มนุจำพวกที่รักษากฎหมายได้เคร่งครัดที่สุด เมื่อเสียชีวิต จึงไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นนิมมานรดี และ ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี หม่อมनुพากันไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นต่าง ๆ มากมาย

มนุเพศชายหนึ่งคนที่ไม่บังเกิดเป็นเทวดามีเทพธิดา
ห้าร้อยคนเป็นบริวาร

อาหารในสวรรค์ ชั้นจาตุมหาราชิกา และ
ชั้นดาวดึงส์ เป็นผลไม้ชนิดหนึ่งมีขนาดลูกมะกอก
ลูกสมอ กินลูกเดียวอิ่มทั้งวัน ไม่ก่อให้เกิดอุจจาระ
ปัสสาวะ เหงื่อไคล กลิ่นเหม็นของร่างกายก็ไม่มี
อาหารในสวรรค์ ชั้นยามา ดุสิต นิมมานรดี และปร
นิมิตตวสวัตตี เป็นอาหารที่สำเร็จทางใจ เกิดจาก
การเนรมิต เช่น อยากกินอาหารแบบไหน รสชาติใด
เพียงนึกก็อิ่ม อาหารประเภทนี้เรียกว่าวิญญาณา
หาร ไม่ก่อให้เกิดความแก่ชรา ปราภฏลักษณะ
รูปร่างยังคงความหนุ่มแน่นเยาว์วัยอายุประมาณ
๑๖ ปี เทพบุตรก็คงความหนุ่มเยาว์ อายุประมาณ
๑๘ ปีอยู่ตลอด จนสิ้นอายุขัย บนสวรรค์ไม่มีโรคภัย

ใช้เจ็บ เมื่อใกล้หมดอายุขัย เทวดาจะเนรมิตตนเอง ให้เล็กลงประมาณเท่ามดปลวกแล้วหายไป ซากศพ ไม่มี ป่าช้าไม่มี

ในยุคคูปนิสสยเขตนี้ จำพวกพรหมที่อาศัย ปฏิบัติธรรมอยู่ในป่า มีฌานเป็นอาหารเหมือนกับ ตอนที่ยังอยู่ในพรหมโลก ใช้อานุภาพของตนแปลง รัศมีเป็นแสงสว่างออกมาทำให้เกิดแสงสว่าง เหมือนตอนกลางวันที่มีพระอาทิตย์ บางจำพวก ออกจากป่ามาอยู่ร่วมกับพวกมนุษย์ อาหารก็ เปลี่ยนเป็นอาหารเหมือนกับที่พวกมนุษย์บริโภคกัน รูปตัณหา และอรูปรตัณหา เปลี่ยนมาเป็นกามตัณหา เมื่อเป็นเช่นนั้น อานุภาพของพวกเขาก็เสื่อมลง อันธิภูโต อะยัง โลกิโก แปลว่า โลกทั้งปวงมีตสนิท ตั้งกลางคืนแล้วเดินเข้าไปในถ้ำ ต่อมาก็ปรากฏแสง

สุริยะทำให้มีแสงสว่างบนโลก เรียกกันว่าพระอาทิตย์เมื่อพระอาทิตย์หมุนลับไป ดาวและเดือนหรือเรียกว่าพระจันทร์ก็จะส่องแสงสว่างให้ในเวลา กลางคืน

จำพวกที่ไม่ยอมรับกฎหมาย ของสมันตะ มนุ มีใจโมहन่าน้ำทำตามทีตนปรารณา บางพวกเสียชีวิตไปพร้อมกับจิตโมหะ มีโมหะเจตสิกนำ ชันห์ห้าไปบังเกิด เป็นสัตว์เดรัจฉาน ไปสู่เมืองมะ ๔ ตัว คือ หมู หมา ม้า แมว หรือตั้งแต่สัตว์เล็ก เช่น มดปลวกจนถึงสัตว์ใหญ่คือช้าง บางพวกใช้โลภะ นำหน้า คือมีโลภะนำชันห์ห้าไปบังเกิดในเมืองเปรต อดอยากหิวโหย ไม่มีเสื้อผ้าสวมใส่ ไม่มีบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ไม่มีที่หลบฝนหลบแดด จึงอยู่ตามโคน ต้นไม้ หน้าผา บ้านเก่าเรือนพัง แหล่งเสื่อมโทรม

บางพวกมีมานะ คือ ความเห็นว่ากูมี เป็นลักษณะ
ความยึดถือในสิ่งที่ตนมีทั้งภายในและภายนอก เช่น
กูมีตัว มีมือ มีเท้า มีทรัพย์สินเงินทอง มีสามีภรรยา
มียศ และตำแหน่งต่าง ๆ สุดท้ายเมื่อเสียชีวิต โมหะ
เจตสิกจึงนำไปบังเกิดในภพภูมิอสุรกายเสวยผล
กรรมสลัבר่างไปมา อสุรกาย เป็นภพภูมิแห่งการ
สลัבר่าง วันขึ้น ๑ ค่ำถึง ๑๕ ค่ำ เป็นเทวดาเสวยสุข
บนสวรรค์ วันแรม ๑ ค่ำถึง ๑๕ ค่ำ เป็นสัตว์นรก
เสวยทุกข์เวทนาอยู่ในนรก บางพวกมีโทสะนำหน้า
ปราศจากความเมตตาปราณีมีแต่จิตใจใคร่ฆ่าใคร่
เบียดเบียนทำร้ายผู้อื่น โทสะเจตสิกจึงนำชั้นห้าไป
บังเกิดในนรก เป็นภพภูมิที่ห่างไกลจากความสุข
เสวยทุกข์เวทนาเดือดร้อนอยู่อย่างแสนสาหัส

๔. ทิฐิเขต สมันตะมนุองค์แรกมีอายุหนึ่ง
อสงไขย องค์ที่สองที่ได้รับการคัดเลือกขึ้นมาแทน

ตำแหน่งเดิมได้ให้นโยบายว่า กฎหมายสี่ตะ ที่สมัน
ตะมนุคนแรกวางไว้ นั้น ถือว่าเป็นกฎที่ดีเป็น
ประโยชน์ต่อสังคม หากไม่ทำผิดกฎห้าข้อนี้ ผู้ใดใคร่
ทำสิ่งใดก็ทำไปตามปรารถนา สมันตะมนุทันทที่สอง
นี้ ได้นามว่าพระเจ้าโอกกากราช หลังจากนั้นเป็น
ต้นมา มนุทั้งหลายก็ทำตามแรงความคิดตามความ
ปรารถนาของแต่ละคน เมื่อมีความทุกข์ ต้องการ
ความช่วยเหลือ จึงหันไปกราบไหว้ต้นไม้ จอมปลวก
เจ้าที่เจ้าทาง บูชาเทวดา นับว่าเป็นยุคเริ่มต้นของ
ลัทธิการบูชาอัย

๕. เวทเขต เมื่อสิ้นพระเจ้าโอกกากราช จึง
คัดเลือกสมันตะมนุองค์ใหม่ ชื่อว่าพราหมณ์ สมัน
ตะมนุองค์นี้ มีความรู้เรื่องฤกษ์งามยามดี ทำนาย
ทายทัก สามารถทำนายอนาคต เช่น จะเกิด

สุริยุปราคา แผ่นดินไหว ฝนตก น้ำท่วม ทุพภิกขภัย
เป็นต้น

๖.ผ่านไปอีกหนึ่งอสงไขย เมื่อสมันตะมनुที่
ชื่อว่าพราหมณ์สิ้นชีวิต จึงเกิดคำว่าราชาขึ้นมา
ปกครอง เมื่อมาถึงยุคนี้การปกครองก็เปลี่ยนไปใช้
อำนาจตั้งอยู่ในความไม่เป็นธรรม ไม่ประพฤติตาม
กฎหมายห้าข้อดังกล่าว ตั้งกฎหมายใหม่ ขึ้นมา
ปกครองเพิ่มขึ้นเป็นหลายร้อยหลายพันข้อ เมื่อเป็น
ดังนั้น อายุจากหนึ่งอสงไขยก็ลดลงมาเรื่อย ๆ จนถึง
ช่วงมีอายุแสนปี พระพุทธเจ้าพระนามว่ากุกุสันธะ
เสด็จอุบัติขึ้นมาบนโลก ทรงเห็นกฎหมายห้าข้อของ
สมันตะมनुว่าเป็นกฎพื้นฐานที่ดีงาม จึงป่าวประกาศ
สนับสนุน ให้ผู้คนรักษาทำตามกฎหมายห้าข้ออย่าง
เคร่งครัด

สมถกรรมฐานก็เพิ่มมาอีก คือ อสุภะ ๑๐
อนุสสติ ๑๐ นิวาระณัง สะเมตตีติ สะมะโถ สิ่งที่ทำ
ให้นิ वर्ณ ทั้งหกประการสงบระงับ ชื่อว่า
สมถกรรมฐาน

สมถกรรมฐาน เป็นการปฏิบัติเพื่อความ
สงบของใจ อารมณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติ คือสิ่งที่
กำหนดขึ้น เป็นบัญญัติ ยกตัวอย่างอานาปานสติ
บัญญัติ

๑. ใช้สติระลึก รู้ อยู่กับลมหายใจเข้า-ออก
เรียกว่ารู้บัญญัติ

๒. เห็นนิมิต คือ เห็นลมหายใจเข้า-ออก
เห็นเป็นดั่งสายไฟ ที่ฉายออกจากกระบอก เห็น
เดือน เห็นตะวัน ภูตผีเทวดา สัตว์ประหลาดตัวเป็น

คนหัวเป็นข้างม้าวัวควาย เห็นมนุษย์ พระพุทธเจ้า
พระสงฆ์ แม่ชี ป่าไม้ภูเขา แม่น้ำสระน้ำ ห้วย หนอง
คลอง บึง เรียกว่าเห็นบัญญัติ

๓. ปฏิบัติไปจนจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิ ได้อัป
นาฌาน เรียกว่าได้บัญญัติ อัปนาฌานนี้เรียกว่าเป็น
สมาธิขั้นสูงสุด แม้นำปิ่นมายิงไกลๆ ก็ไม่ได้ยินเสียง
เมื่อปฏิบัติได้อัปนาสมาธิ ได้อรูปฌาน ๔ แล้ว
บรรดารูป ๒๘ มีรูป เสียง กลิ่น รส เป็นต้นทั้งหมด
จะดับลง จึงได้ชื่อว่าอรูป คือ ในชั้นห้าชั้น จึงมี
เพียงนามชั้นที่ไม่มีรูปชั้น

อนึ่ง รูปพรหม ๑๖ ภาพภูมิ อรูป ๔ ภาพภูมิ
รวม ๒๐ ภาพภูมิ เกิดขึ้นด้วยอำนาจแห่งการปฏิบัติ
สมณะจนได้ฌาน หากฌานไม่มี พรหมโลกก็ไม่มี

การปฏิบัติตามสมถกรรมฐานขึ้นอยู่กับจริตของแต่ละบุคคล หากปฏิบัติโดยไม่ถูกกับจริตของตนเอง ความก้าวหน้ามีน้อยและมักไม่ได้ผล นับว่าเป็นสิ่งที่เรียนรู้ง่าย ปฏิบัติได้ง่ายได้ผลไม่ง่าย และหากปฏิบัติจนได้ผล แต่การรักษาผลให้คงอยู่เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายเลย

การปฏิบัติสมถะเป็นวิธีปฏิบัติ โดยหาบัญญัติ เห็นบัญญัติ ได้บัญญัติ เป็นบัญญัติ หาบัญญัติ คือ หาลมหายใจเข้า-ออก เห็นบัญญัติ คือ เห็นนิมิต ได้บัญญัติ คือ ได้อัปปนาฌาน เป็นบัญญัติ คือ เป็นพรหม

โลกมนุษย์ และสวรรค์ ๖ ชั้นอยู่ได้ด้วยอำนาจของศีลห้า หากไม่มีผู้รักษาศีลห้าเลย โลกก็

ว่างจากมนุษย์ และเทวดา โดยจะไปเต็มและแออัด
กันอยู่ในอบายภูมิ

มรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ ในโลกุตระ
ภูมิ ๙ ประการนี้ หากไม่มีผู้ปฏิบัติสัมมาทิฐิ เห็น
ทุกขสังขจะ ไม่มีสัมมาสังกัปปะ รู้ว่าสมุทัยสังขจะ
มิใช่กู มิใช่ตน บังคับไม่ได้ เป็นอนัตตา มรรคผล
นิพพานก็จะไม่ปรากฏ อตตตามิจฉาทิฐิเปรียบเหมือน
ทหารตำรวจผู้คอยเฝ้าด่านทางไปสู่พระนิพพาน
หากอนัตตาเดินทางมาถึงด่านนี้ อตตตามิจฉาทิฐิที่ปิด
กั้นทางอยู่นั้นจะเกิดความขยาดกลัวแล้วทิ้งด่านหนี
ไปอยู่เมืองอบายภูมิทั้ง ๔ มีหมู หมา ม้า แมว เป็น
ต้น เมื่ออตตามิจฉาทิฐิผู้เฝ้าด่านหนีไป มรรคญาณ
จึงเข้าสู่นิพพานโดยไม่มีสิ่งใดขวางกั้น ผลญาณก็เข้า
เสวยกิเลสนิโรธะ สอุปาทิเสสนิพพาน โดยง่าย

ผู้ปรารถนามรรคผลนิพพาน มิควรปฏิบัติ
เพียงแค่นำวัตถุสิ่งของไปถวายพระแล้ว ขอให้ได้
มรรคผลนิพพาน ทำไปก็ยอมไม่ได้ผล ทำเพียงทาน
แล้วมีอานิสงส์ส่งถึง ให้ได้มรรคผลนิพพาน
พระพุทธเจ้ามิได้ตรัสไว้ ไปขอจากพระ มรรคผล
นิพพานก็มีได้อยู่ที่พระ จึงได้แค่คำอวยพร หาก
ประสงค์มีเจตจำนงมุ่งตรงต่อมรรคผลนิพพานจริง
พึงเพียรปฏิบัติ โดยใช้สัมมาทิฐิเห็นทุกขสังขจะ และ
ใช้สัมมาสังกัปปะ รู้สมุทัยสังขจะว่ามีไข้กู มิใช่เรา
บังคับไม่ได้ เป็นอนัตตา หากเห็นทุกขสังขจะมิใช่กู
มิใช่เรา รู้สมุทัยสังขจะว่ามีไข้กู มิใช่เรา ก็เป็นสุขญ
ตา ไม่มีกู ไม่มีเรา มรรคญาณ ผลญาณก็บังเกิด
ขึ้นมา ก็เข้าถึงสอปาติเสสนิพพาน วิธีการปฏิบัติ
ตามอริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งมีสัมมาทิฐิ สัมมา
สังกัปปะนำหน้านี้ เรียกว่ารู้ได้ยาก แต่ปฏิบัติง่าย

ได้ผลง่าย และผลที่เกิดขึ้นมาก็จะไม่เปลี่ยนแปลงไป
เป็นอื่น

ที่รู้ว่ารู้ได้ยาก เพราะในระยะเวลาหนึ่งแสน
กัป มีพระพุทธเจ้าพระนามว่าปทุมุตตระ เสด็จอุบัติ
เพียงองค์เดียว และในภัทรมหากัป ซึ่งเป็นกัป
ปัจจุบัน มีพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติเพียง ๔ พระองค์
คือ พระกกุสันธพุทธเจ้า พระโกนาคมนพุทธเจ้า
พระกัสสปพุทธเจ้า และพระโคตมพุทธเจ้า ในส่วน
การปรินิพพานของพระโคตมพุทธเจ้านั้น
ปรินิพพานเพียงองค์ที่เป็นพระโอรสของพระนางสิริ
มหามายาเท่านั้น ส่วนองค์แห่งการรู้เห็น(รู้ตื่น) ที่
เสด็จอุบัติภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ยังคงอยู่ตลอด
ระยะเวลาที่อริยสัจ ๔ มรรคสัจจะยังคงอยู่ หากว่า
อริยสัจ ๔ มรรคสัจจะอยู่ที่ใด พระองค์ (ปัญญาผู้ตื่น)

ก็ประทับอยู่ ณ ตรงนั้น พระศาสนาของพระองค์ไม่มีวันเสื่อมสูญ แต่เป็นเพราะโอกาสที่พระพุทธเจ้าจะเสด็จอุบัติขึ้นมาบนโลกนี้น้อยอย่างหนึ่ง เทวดาและมนุษย์มีวิชา (ความเื่อง) หนาปิดบังมิให้รู้เห็นอย่างหนึ่ง วิธีปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานนั้น จึงเรียกได้ว่าหาโอกาสรู้ได้ยากอย่างยิ่ง

สมณะ คือ สมาธิ ภาวนา คือ สติ รวมเรียกว่าสมถภาวนา มีวิธีในการปฏิบัติ ๔๐ วิธีเป็นวิธีที่เรียนรู้ง่าย ปฏิบัติตามง่าย ได้ผลยาก และผลที่ได้แล้วไม่มั่นคง มนุษย์ผู้มีมือมีเท้า มีลมหายใจเข้า-ออก และไม่พิกลพิการสามารถเรียนรู้เข้าใจได้ และปฏิบัติได้ทุกคน แต่การปฏิบัติไปจนได้ผลนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ง่าย กิจในการปฏิบัติตามสมถภาวนามี ๔ ประการ คือ ภาวนา กิจ ทัสสน กิจ ลาก กิจ และ

อุปชฌนกิจ หรือภาษาไทย คือ หา เห็น ได้ เป็น การปฏิบัติได้ผลสูงสุด คือ ได้อัปนารูปฌาน ๔ และอรุฌาน ๔ รวมเป็นโลกียสมาบัติ ๘

ผู้ที่ปฏิบัติจนได้โลกียสมาบัติ ๘ ในสมัย พระพุทธเจ้ามีเพียง ๓ ท่าน คือ กาฬเทวิลดาบส เมืองกบิลพัสดุ์ อาฬารดาบส และอุทกดาบส เมือง ราชคฤห์ ผู้ปฏิบัติจนได้อัปนาฌานสมาบัติ ๘ นี้ เป็นผู้มึใจเป็นพรหม คือ ปราศจากเพศ ไม่มีใจชาย ใจหญิง บุคคลผู้ปฏิบัติตามกิจ ๔ อย่าง ของสมถ ภาวนา คือ หา เห็น ได้ เป็น แต่ไม่ได้ ยังมีใจชายใจ หญิง นอนกับสามีภรรยา แต่ไปสอนกรรมฐาน ตามที่ต่าง ๆ นั้น มีบาลีว่า พะหุลัง ภาสะติ วิปะริ วาทีนัง แปลว่าเป็นคนพูดมากพรั้าเพื่อ สอนผู้อื่น เพื่อหวังลาภสักการะเท่านั้น

สมถกรรมฐาน เป็นการยึดบัญญัติมาเป็น
อารมณ์ในการปฏิบัติ แม้ปฏิบัติได้ผล แต่สุดท้ายผล
ที่ได้ก็กลับกลายเป็นไม่มั่นคง มีตัวอย่างเหมือนกับสุนัข
จิ้งจอกตกถังย้อมผ้า

สุนัขจึงจอกตกถังย้อมผ้า

สมัยหนึ่งในอดีตนานมาแล้ว มีหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีอาชีพรับย้อมผ้า นำเอาเปลือกไม้มาใส่ถังหมักไว้ ชายชราคนหนึ่งหมักสีไว้ ใต้ต้นขนุนในสวนใกล้บ้าน สมัยก่อนนิยมสร้างบ้านสูงมีนอกชานยื่นออกไปด้านหน้าบ้าน เวลาถ่ายปัสสาวะตอนกลางคืนก็ลุกขึ้นเดินมาถ่ายตรงนอกชานหน้าบ้าน มีสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งชอบออกหากินกลางคืน เดินเข้ามาในหมู่บ้านหากินเศษอาหารเป็นประจำทุกคืนจนใกล้สว่างจึงกลับไป ต่อมาคืนหนึ่ง เดินมาหาเศษอาหารในหมู่บ้านเช่นเคย และได้เดินมาได้ถุนนอกชานพอดีกับที่ชายชราเดินออกมาถ่ายปัสสาวะ น้ำปัสสาวะตกลงกระเด็นใส่ใบไม้แห้ง ทำให้สุนัขจิ้งจอกตกใจกลัว จึงวิ่งหนีไปพลัดตกลงในถังหมักสี ออกไม่ได้ ตื่นเข้ามาชายชรา จะทำงานย้อมผ้า

ตามปกติ พอไปที่ถังหมักสี ได้เห็นสุนัขจิ้งจอกตก
ติดอยู่ในถัง จึงบอกหลานมานำไปเททิ้ง สุนัขจิ้งจอก
สลัดขนผิงแดดจนแห้งแล้วมองดูขนตนเองเปลี่ยนไป
ไม่เหมือนวันก่อน ดูเป็นสีฟ้าสวยสดงดงามมาก จึง
รู้สึกตื่นเต้น และดีใจมากเป็นพิเศษ คิดอุบายได้จึง
ไปที่ฝูงสุนัขจิ้งจอกแล้วยืนบนก้อนหินสูงแล้วตะโกน
ว่า “เพื่อนสุนัขจิ้งจอก เชิญมาทางนี้ทุกตัว” เมื่อ
สุนัขจิ้งจอกทั้งปวงมาหาตน จึงกล่าวถามว่า “พวก
คุณเคยเห็นฉันไหม และฉันเหมือนพวกคุณไหม”
“ไม่เคยเห็นมาก่อน และไม่เหมือนพวกเราเลย”
“ทำไมไม่เหมือนล่ะ” “คุณมีสีขนแตกต่างจากพวก
เรา และสีสวยงามมาก ดูสวยงามจริงแม้แต่ขน
นกยูงยังสู้ไม่ได้เลย” สุนัขจิ้งจอกต่างกล่าวชื่นชม ถึง
ความสวยงามของสีขนสุนัขจิ้งจอกตัวนั้นอย่างมาก
มากมาย สุนัขจิ้งจอกตัวนั้นจึงว่า “เทพยดาที่สถิตย์

อยู่บนภูเขาสูงลูกโลกที่สุดโน้น เรียกตัวเข้าไปหาแล้ว
นำน้ำทิพย์มาอาบให้แล้วกล่าวว่า เจ้าจะต้องกลับไป
เป็นราชาแห่งสุนัขจิ้งจอกทั้งมวล และเป็นเจ้าแห่ง
สัตว์ทั้งปวง ถ้าพวกเธอไม่เชื่อก็เชิญมาเราเดิน
ทางไกลไปให้ถึงภูเขาสูงที่สุดโน้น เพื่อสอบถาม
เทพดาให้รู้ความจริงด้วยกัน” สุนัขจิ้งจอกทั้งปวง
จึงกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า “เชื่อขอรับ พวกเรา
เชื่อแล้ว” สุนัขจิ้งจอกตัวนั้นจึงว่า “ขอประกาศให้
ทราบโดยทั่วกันว่า บัดนี้เราเป็นราชาแห่งสุนัข
จิ้งจอกทั้งปวง และเป็นเจ้าแห่งสัตว์ทุกหมู่เหล่า
สัตว์ทุกหมู่เหล่าจะต้องรับฟังคำสั่งจากข้า และ
ปรนนิบัติอย่างดีทุกวัน” “จะปฏิบัติตามนั้นขอรับ”
จากวันนั้นเป็นต้นมา สุนัขจิ้งจอกจัดเวรกันวันละ
สองตัวคอยปรนนิบัติ และหาอาหารให้กิน หลังจาก
อาหารแล้ว หมู่สุนัขจิ้งจอกก็เล่นกับราชาของพวกเขา

เขาอย่างสนุกสนานอย่างนี้ เป็นประจำ อยู่ยาวนานวัน
เช้า สีขนเริ่มซีดจางลง และขนก็เริ่มยาว ทำให้สีขน
จริงปรากฏชัดขึ้นมาทุกวัน มันเป็นสุนัขจิ้งจอก แต่
กลัวเพื่อนรู้ว่าเป็นสุนัขจิ้งจอก ดังนั้น เมื่อเขาหา
อาหารมาให้กินแล้ว จึงไล่สุนัขจิ้งจอกที่มาคอย
ปรนนิบัตินั้น ให้ไปอยู่ห่างๆ สุนัขจิ้งจอกตัวไหนมา
อยู่ใกล้ก็ไล่ไปทุกทีว่า “ไปให้ไกลอย่ามาอยู่ใกล้ฉัน
ฉันรู้สึกเหม็นหมาเสียจริง ๆ” ต่อมาฝูงสุนัขจิ้งจอก
จึงเรียกประชุมว่า “นายเราเปลี่ยนไป เมื่อก่อนเรา
นำอาหารมาให้แล้วเป็นเพื่อนเล่นกันอยู่ทั้งวันก็ไม่
เห็นว่าอะไร ตอนนี้เมื่อนำอาหารไปให้แล้ว ยังไม่ทัน
นั่งเลยไล่ตะเพิดทันที ไม่ให้อยู่ใกล้เหมือนแต่ก่อน
ไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น” สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งจึงว่า
“มันต้องเป็นสุนัขจิ้งจอกธรรมดาเหมือนกับพวกเรา
นี่แหละ มันกลัวพวกเรารู้ความจริง จึงไม่ให้พวกเรา

อยู่ใกล้ชิดห้อมล้อมเหมือนแต่ก่อน” สุนัขจิ้งจอก
เหล่านั้ันจึงว่า “ทำอย่างไรพวกเราจึงจะรู้ความ
จริง” สุนัขจิ้งจอกเฒ่าจึงว่า “เรื่องนี้ไม่ยาก
ธรรมชาติให้มาเปลี่ยนแปลงเป็นอื่นไม่ได้ สิ่ง
แปลกปลอม ย่อมไม่เที่ยงแท้ ย่อมไม่เป็นของจริง
สังเกตดูที่ขนสี ไม่เหมือนแต่ก่อนที่แรกเริ่มเห็น
แล้ว” สุนัขจิ้งจอกเฒ่าจึงทดลองด้วยการเดินเข้าไป
ใกล้ ๆ “นี่...เจ้าแก่...อย่าเข้ามาใกล้ ฉันเหม็นหมา”
“ข้าขอพุดคุยสักสองสามคำจะได้ไหม” “มีอะไรก็
พุดมา แล้วรีบ ๆ ไป” “วันนี้เป็นวันครบรอบปีที่
ท่านขึ้นอภิเษกเป็นราชาแห่งสุนัขจิ้งจอกและเป็น
เจ้าแห่งสัตว์ทั้งปวง คำคินนี้ พวกเราประสงค์ที่จะ
จัดงานขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองให้แก่ท่าน” “เอาเลย
อนุญาตให้จัดได้ตามประสงค์ พุดเสร็จหรือยัง ถ้า
พุดเสร็จแล้วก็รีบไปซะ ฉันรู้สึกเหม็นหมามาก”

ตอนเย็นเริ่มงานเฉลิมฉลองด้วยการเต้นรำทำเพลง
สุนัขจิ้งจอกเฒ่าจึงจัดสุนัขจิ้งจอกวัยรุ่นเรียงแถวเดิน
รำล้อมรอบราชาสุนัขจิ้งจอก ในขณะที่เดียวกันก็เห่า
หอน และยกเท้าซ้ายขวาเป็นจังหวะ สั่นหัวโยกตัว
ไปมา เมื่องานเริ่มเดิน ทุกตัวสนุกสนานอย่างเต็มที่
บวกกับความประมาทลืမ်ตัว และได้ยินเสียงเห่า
หอนอย่างสนุกสนาน จึงทำให้ราชาสุนัขจิ้งจอก ลืမ်
ตัว จึงเห่าหอน เป็นเสียงสุนัขจิ้งจอกออกมา
เหมือนกับสุนัขจิ้งจอกตัวอื่น เมื่อเป็นเช่นนั้น สุนัข
จิ้งจอกเฒ่าที่คอยสังเกตอยู่ใกล้ ๆ จึงว่า “มันเป็น
สุนัขจิ้งจอกเหมือนพวกเรานี้เอง ลุยกัดมันเลย
พวกเรา” ทำเอาราชาสุนัขจิ้งจอกรีบกระโดดลงจาก
ก้อนหินใหญ่วิ่งหนีไปไกล ไม่กล้ากลับมาอีกเลย

สมถภาวนาเป็นของเก่าแก่ เป็นสมบัติของ
พรหม เรียนรู้ง่าย ปฏิบัติง่าย ได้ผลยาก และผลที่ได้

ก็กลับกลายเป็นมั่นคง คือ ไม่สามารถทำให้กิเลสหาย
ไม่ทำให้พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด เพียงทำให้
กิเลสเจียบสงบ เหมือนหินทับหญ้านานสุดเท่าที่
ไปบังเกิดเป็นพรม ดังตัวอย่างสุนัขจึงจอกตกถั่ง
ย้อมผ้าดังกล่าวมา

วิปัสสนาภาวนา

“กัมมัง กโรติ ฐาเนตติ กัมมัฏฐานัง”

“กัมมัง” การกระทำอันก่อให้เกิดมรรคผลนิพพาน
“กโรติ” ลงมือปฏิบัติอยู่ “ฐาเนติ” ซึ่งเป็นที่
ประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง “กัมมัฏฐานัง” ชื่อว่า
กรรมฐาน “วิปัสสะติ เอตายาติ วิปัสสะนา” “วิปัส
สะติ” ใช้ตาเทวดา ตามมนุษย์ไม่สามารถมองเห็นได้
แต่ใช้ตาวิปัสสนาญาณสามารถมองเห็นได้อย่างแจ่ม
ชัด จึงได้ชื่อว่าวิปัสสนา วิปัสสนานี้เป็นพระ
อภิธรรมมาในอภิมมัตถสังคหะ ซึ่งพระอนุรุทธ
เถระชาวศรีลังการจนาไว้

ผู้ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา จะได้สัมผัสกับ
วิปัสสนาญาณ ซึ่งจะมาปรากฏเป็นลำดับดังนี้

๑. เกิดปัญญาญาณเห็นภัยในชั้นห่า คือ เห็นชั้นห่าเป็นสิ่งที่น่ากลัว เรียกว่าภยญาณ

๒. เกิดปัญญาญาณเห็นในชั้นห่าว่า เป็นสิ่งที่มีโทษ เรียกว่าอาทีนวญาณ

๓. เกิดปัญญาญาณความเบื่อหน่ายในชั้นห่า เรียกว่านิพพิทาญาณ

๔. เกิดปัญญาญาณอยากหลุดพ้นจากการเกิดแก่เจ็บตาย เรียกว่ามัจจุตักมยตาญาณ

๕. เกิดการพิจารณาเห็นชั้นห่าว่า เป็นสิ่งไร้แก่นสาร เป็นสิ่งแตกสลาย ไม่ยั่งยืน บังคับไม่ได้ เป็นอนัตตา เรียกว่าปฏิสังขญาณ

๖. เกิดปัญญาญาณขึ้นมาเห็นสภาวะอนัตตาอย่างแจ่มชัด คือ เห็นชั้นห่าเป็นสิ่งที่

ว่างเปล่า เห็นความไม่มีอัตตาอยู่ในขั้นห้า พบเห็น
ความโล่งโปร่งเบาไม่มีขอบเขต เรียกว่าสังขา
รુเบกชาญาณ

๗. เกิดช่วงแห่งการข้ามพ้นจากอัตตทิสฺสู
วิจิกิจฉา เรียกว่าโคตรภูญาณ

๘. เกิดปัญญาญาณขึ้นมา ตัดอัตตทิสฺสู
วิจิกิจฉา เรียกว่ามัคคญาณ

๙. เกิดปัญญาญาณบริสุทธิ์ผ่องใส สุขสงบ
เย็น อัตตทิสฺสู วิจิกิจฉาไม่มี เรียกว่าผลญาณ

พระโอรเวาท

ส่งพระภิกษุสงฆ์ไปประกาศพระศาสนา

พระพุทธเจ้าทรงจำพรรษาแรก พร้อมด้วยพระภิกษุ ๖๐ รูป ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี พระภิกษุเหล่านี้ล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ หลังออกพรรษา พระพุทธเจ้าทรงส่งไปประกาศพระศาสนาทั้ง ๔ ทิศ เพื่ออนุเคราะห์โลก อนุเคราะห์มหาชน ด้วยพระโอรเวาท ๓ ข้อ

๑. “พุทธา โมเจยยาถ” สัจธรรม ๔ ประการ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค พวกเธอทั้งหลายรู้แจ้งแทงตลอดแล้ว จงอนุเคราะห์แสดงบอกกล่าว สั่งสอน อุบาสกอุบาสิกาผู้อุปัฏฐากบำรุงถวายปัจจัย ๔ เพื่อให้พวกเขาได้รู้แจ้งแทงตลอดด้วย

๒. “มุตตา โมเจยยาถ” สิ่งจอมล่อง ๔ ประการ คือ สิ่งยั่วยวนนารักน่าพอใจ ความเป็นความเป็น ความเห็นผิดว่าเป็นกุเป็นเรา และธรรมมีไม่เห็น ธรรมจริงไม่รู้ พวกเธอทั้งหลายสามารถหลุดพ้นได้แล้ว พวกเธอทั้งหลายจงจาริกไปแสดง บอกกล่าว สั่งสอนอุบาสกอุบาสิกาผู้ปฏิบัติภาวนา บำรุงถวาย ปัจจัย ๔ เพื่อให้พวกเขาได้ข้ามพ้นสิ่งจอมล่องทั้ง ๔ ประการนี้ด้วย เพื่อให้พวกเขาได้หลุดพ้นจากสิ่งจอมล่องเหล่านี้ด้วย

๓. “ติณณา ตาเรยยาถ” ความมัวเมาในจิต ๔ ประการ คือ มัวเมาในสิ่งยั่วยวนนารักน่าพอใจ มัวเมาในความเป็นความเป็น มัวเมาในความเห็นผิดว่าเป็นกุ มีกุ และมัวเมาในธรรมมีไม่เห็น ธรรมจริงไม่รู้ พวกเธอทั้งหลายข้ามพ้นแล้ว จงจาริกไปอนุเคราะห์ แสดง บอกกล่าว สั่งสอนอุบาสก อุบาสิกา

ผู้อุปัฏฐากบำรุงถวายปัจจัย ๔ เพื่อให้พวกเขาข้าม
พ้นความเมาใน ๔ ประการนี้ด้วย เพื่อให้พวกเขาได้
ข้ามพ้นสิ่งมัวเมาในจิตเหล่านี้ด้วย

บุุณชนประกอบด้วยบุคคล ๔ ประเภท คือ
ผู้ปกครอง พระ คนรวย และคนจน เพราะอิตตา
โลภะ มานะ หมักหมม ทับถมอยู่ในกมลสันดาน จึง
เรียกว่าบุุณชน เป็นผู้มึจิตใจหนาไปด้วยกิเลสตัณหา
ประกอบด้วยอวิชา คือ ธรรมมีไม่เห็น ธรรมจริง
ไม่รู้

อริยสัจ ๔ คือ กุญแจเปิดทางสู่พระ
นิพพาน ในเมื่อกุญแจยังมีอยู่ และได้เรียนรู้วิธีใช้
กุญแจแล้ว ต่อจากนี้ไป การเพียรพยายามใช้กุญแจ
เปิดทางสู่พระนิพพาน เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้
ปรารถนามรรคผลนิพพาน

ศึกษา-ฟัง-สอบถาม-จดจำ-รู้
๕ คำนี้ขอให้มีการจำกาย วาจา ใจ

หากกลัวอบาย

จงอย่าขยาย อย่าเพาะเชื้อเหตุแห่งอบาย

ทุกวันนี้ ฟังดูเห็นพิจารณาอนัตตา

ปิดประตูอบายให้ได้ในเร็ววัน

อายุเหลือไม่มากแล้ว

อีก ๓๐ ปี ๔๐ ปีไม่ทันถึง ก็ตายแล้ว

สติปัฏฐาน ๔ ชี้นำแสงสว่าง
สู่ธรรมปรมาตม์

เขียนโดย หลวงพ่อธี วิจิตฺตัมมะ

หลวงพ่อดี วิจิตรธัมมะ